

Kastik Katile Karşı: Kadının Direnişi

Nesrin Akgöl

Kadın Varlığı Üzerine
Kurulmuş Kastik
Uygarlık

Aysel Işık

Kastik Katilin Suç Dosyası:
Tarihin En Uzun Savaşı
Karşısında Kadının Direnişi

Kibriye Evren

Deniz, Ekin ve Şengal'in
Tanıklığı ile Kastik Katiller

Serhildan Banyan

Kadının Varoluşsal
Mücadelesi:
Komün ve Özsavunma

Meryem Ağar

Ataerkinin İşgal Alanı:
Kadın Bedeni

İÇİNDEKİLER

1

Kadın Varlığı Üzerine Kurulmuş Kastik Uygarlık

Nesrin Akgöl

6

**Kastik Katilin Suç Dosyası: Tarihin En Uzun Savaşı
Karşısında Kadının Direnişi**

Aysel Işık

12

Deniz, Ekin ve Şengal'in Tanıklığı ile Kastik Katiller

Kibriye Evren

16

Kadının Varoluşsal Mücadelesi: Komün ve Özsavunma

Serhildan Banyan

20

Ataerkinin İşgal Alanı: Kadın Bedeni

Meryem Ağar

Kadın Varlığı Üzerine Kurulmuş Kastik Uygarlık

Nesrin Akgül-10 Ağustos 2025

Kastik katil zihniyetinden beslenen kolektif erkek bilinçaltında kadın bir insan değildir. Kadın bir mülk, üzerine damga vurulmuş bir köle ve kullanım hakkı belirlenmiş bir nesnedir. Bu noktada erkeğin zihninde kadın tanımı nedir diye sorgulamak, bunu deşifre etmek önemlidir. Erkek için kadın varlığı neyi tanımlar? Erkeğin kadınla ilişkisini belirleyen nedenler nedir

Bir erkeğin bir kadını öldürmesi, her erkeğin düzenli olarak kadınları öldürmesi, her toplumda düzenli olarak erkeklerin kadınları bir sebeple öldürmesi... Bu bir katliamsa ve kadın cinayetleri artık kadın soykırımı haline dönüşmüşse buna dair ciddi bir sosyolojik düşünüş, politik eyleyiş içinde olmak gerekiyor. Erkeğin bireysel öfkesi ile izah etmeye kalkıştığı bu katliamların, aslında en eski örgütlü suçlardan biri olduğunu ve suçlu olan kastik katilin günümüze sarkan devamlılığı olduğunu savunuyoruz.

Carl Jung'a göre insanın içinde bastırdığı, reddettiği ve görmek istemediği tüm karanlık dürtüler "gölge"yi oluşturur. Gölge, bireysel olduğu kadar kolektiftir de. Erkeğin toplumsal cinsiyet rolleri, kimi evrensel semboller ve arketiplerle birleşerek zihinsel katmanlar oluşturur. Bu roller (erkeğin güçlü olması, fallusçuluk, duygusal olmama gibi) kimi duyguların bastırılmasına yol açar. Bastırılan bu duygular "gölge"de birikir ve kontrol edilmediğinde patolojik şekilde ortaya çıkar. Bu gölge, bireysel psikolojideki gibi sadece rüyalarda ya da nevrotik belirtilerde değil, eril toplumun tapınaklarında, tüm kurumlarında, yasalarında, ordusunda yaşatılır. Bu kurumsallaşma kadına karşı süreklileşen örgütlü bir saldırı üretir.

Yine Jung’a göre her erkeğin bilinçdışında, dişil yönünü temsil eden arketipi yani anima bulunur. Anima bastırılınca gölgeye karışır ve bu kadına yönelik şiddet şeklinde patlak verir. Böylece toplumsal roller erkeğin kendi animasını da ona infaz ettirir. Jung’un tanımında ortaya çıkan kolektif psikodinamik, zihinsel katmanlar tarih sosyolojisi ile tanımlanırsa karşımıza kastik katil yapısı çıkar. Zira Öcalan’da Jung’un bilinçaltının yalnızca bastırılmış dürtüler olarak değil, kolektif bir miras olması yaklaşımını benimseyerek özelde de erkeklerin, sömürge toplumlarının nasıl bilinçaltı temizliği yapması gerektiğini çözümler. Peki erkek zihnini yapılandıran bu kastik katil nasıl bir sistem? Ortaya çıkış koşulları nedir?

Kastik katil Öcalan’ın tarih kuramı ile ortaya çıkan bir kavramsallaşmadır ve Anacıl Toplumun bastırılmasından beri örgütlü olarak varlığını sürdüren, kültürel ve biyolojik soykırım araçlarını bir arada kullanan sistematik bir güçtür. Neolitikten günümüze, kadının emeğini, bedenini ve iradesini denetim altına almak için hem maddi hem de sembolik şiddeti üretir. Bu tarihsel örgütlü suç belli bir tarihsel evre ile ortaya çıkıp, günümüze kadar kendini taşımıştır. Tarihin ilk faili olarak kastik katil, sadece kadın karşıtı değil toplum karşıtı olarak örgütlenen elit bir yapıdır. Elit karakteri onun azınlık bir güç olarak inşa edilen tanrısal gücünden, dokunulmazlığından ve sorgulanamaz etki alnından gelir. En vahşî yöntemlerle korkutarak, öldürerek, köleleştirerek varlığını sürdürür.

Öcalan, kastik katilin nasıl ortaya çıktığını tanımlarken Neolitik toplum tarihine dair yeni bir bakış açısı da ortaya koyar. Öcalan dogmatik düşünce yapısından uzak durup, fikri canlılığını koruyan düşünce yapısı ile hakikat karşısında cesur durarak tarihsel okumalar yapar. Bu özelliğiyle insanlık deneyimi karşısında fikir değişimini başarması, kendini yeniden yaratmasını da sağlar. İşte bu özelliği sayesinde süreklileşen bir yenilenme, derinleşme ve günceli tarihle buluşturma gücüne erişerek hakikat avcılığına çıkmıştır. Bu özelliği olmasaydı Kastik katilin tarihsel çözümlemesi ile Neolitik Devrim dönemini de yeniden ele alışı da gerçekleştiremezdi.

Neolitik devrim, ağırlıklı olarak “insanlığın en köklü üretim sıçraması”, kadın merkezli komünal dönemin altın çağı olarak tanımlanmıştır. Kadınların toplumsal öncülükleri ile kutsandığı, ekolojik, eşitlikçi, mülkiyetsiz bir çağdır. İnsanlığın en büyük özgürlük ve yaratıcılık çağı olarak kadın eksenli ilerleyen bu çağ insanlığın barışçıl zamanı olarak da ele alınmıştır.

Öcalan, yeni tarih tezi ile beraber Neolitik devrim sürecini ikili karakteriyle yeniden tanımlar. Otuz bin yıllık Anacıl Toplum süreci kastik katil grubu ile karşı devrim saldırısına uğrar. Bu da insanlık tarihinin ilk büyük karşı devrimidir. Yani Neolitik dediğimiz süreç devrim ve karşı devrimi içinde taşıyan ikili, antagonist bir yapıda, çatışmalı olarak ilerleyen bir karakteri ortaya çıkartır. Neolitiğe geçiş asla gönüllü ve kendiliğinden olmaz. Toplayıcı ve göçebe topluluklar Anacıl Toplum sürecinde doğadan beslenmesini bilen, hastalıkların az olduğu ve boş zamanlarının dahi olduğu daha özgür bir yaşamın sahibidirler. Burada ilk toplumsal yapının ya da toplumsal doğanın kadın ağırlıklı gelişimi öne çıkar. Toplumsal doğanın kurucu gücü olarak rol oynar. Bunun dışında kalan ve henüz erkek olarak doğumda baba rolünü oynadığını bilmeyen erkek de avcılık yapar. Avcı topluluklar da erkek topluluğu olarak rol oynarlar. Buna “avcı kulübü” diyen Öcalan, bunu müthiş bir savaşçı ve öldürücü grup olarak tanımlar.

Kadın sürekli bir üretim içinde, birikmiş değerler yaratırken erkek de gözünü kadına ve onun yaratımlarına diker. Avcı kulübü eline geçirdiği keskin ve çok etkili olan obsidyen taşıyla kadına saldırma gücünü de elde eder. Bu örgütlü erkek gücü, avcı kulübü, kadına hem bir cinsel güdü hem de onun toplayıcılıkla yarattığı değerlere el koyma amaçlı hedeflerle saldırır. Kadına ve yaratımlarına el koyma avcı kulübünün ilk terör eylemi olarak tarihe geçer. Bu toplumsal sorunsallığın kadın ve erkek ilişkilerinde, kadının erkek tarafından köleleştirilmesi ile ortaya çıktığını da serimler.

Bir yanda kadın eksenli bir toplumsallığın yarattığı tanrıça kültürü varken öte yandan erkek avcı kulübü etrafında örgütlenen erkek egemen kültür şekillenmesi, tarihinde ilk çatışmalı çatallanmasını ortaya çıkartır. Kadın sürekli toplumsal üretimle beslenirken kastik erkek sürekli öldürerek ve yok ederek besleniyor. Kastik yapının tarihsel temelleri de işte bu avcı kulübü ile atılmış olur.

Neolitik devrim denilen süreçte erkek avcı kulübü kadını köleleştirip, kadın doğasına dayalı toplumsal doğaya karşı savaş açarak, saldırıya geçer. Yani Neolitik dediğimiz süreç bu avcı erkek kulübünün topluma karşı saldırısı ile gerçekleşmiştir. Neolitik devrim denilen süreç sadece büyük bir toplumsal devrimin değil aynı zamanda karşı devrimin de geliştiği dönemin kendisi olmaktadır.

Neolitik Devrim’e dair ayırt edici tanımlama da burada ortaya çıkmaktadır; yerleşik yaşam gönüllü ve ilerici bir tercih değil, baskıyla ve zorunlulukla gerçekleşen bir süreçtir. Cinsiyet ayırımına dayalı bir süreçle kadının ve onun şahsında bir toplumun kapatılmasını anlatan

bir süreçtir. Bu süreç gönüllü olmaktan ziyade kastik yapının zoru ve şiddeti ile dayatılmış bir düzenin sonucu gelişir. Bu yerleşik yaşamın en büyük sosyolojik kırılması da kadının köleleştirilmesi olmuştur. Kastik yapının köleleştirici ve şiddeti etkince kullanması ile ortaya çıkan bu süreç aynı zamanda “şiddete dayalı elitler ya da kast ile komünaliteye dayalı toplum arasındaki mücadelenin” de tarihlenmesi sürecidir.

Kastik yapının çıkış yeri olarak Göbeklitepe’yi tanımlayan Öcalan; sınıfın, kentin, devletin ilk biçim kaynağı olarak da bu grubu gösterir. Göbeklitepe ilk köleleştirmenin, kadın ve çocukları üretime koşturmanın, erkeklerin zorla tapınak yapımında kullanılmasının da mekanı olur. Burada yaşanan şey “avcı kast devrimi” ya da “karşı-devrimi” olur. Kastik yapı gerçekleştirdiği karşı-devrimi sürekli kılmak içinde kutsal deneyimler. Kutsallaştırılmış erkek, kutsal tanrı olmadan da bunu gerçekleştiremez. Kast bu nedenle dokunulmaz olanı, erişilmez ve sorgulanmaz bir otorite olarak kendini ayırt edici kılıyor. Kendisi ve kölesi arasında kullaştıran bir tanrısal bağ kuruyor. Köle ve sahip düşüncesini geliştiriyor. O nedenle Öcalan “Göbeklitepe, kulluk ve tanrısallık zihniyetinin kaynağıdır.” der.

Kastik yapının “mutlak efendi ve mutlak sahip” düşüncesi önce kadın ve çocukların mülkleştirilmesinde ortaya çıkar. “Bugün halen “kadın ve çocuk sahipsiz olamaz” şeklinde varlığını sürdüren fikir de o dönemden kalmadır.” diyen Öcalan, “sahiplenme” söylemi ile kadın ve çocuğun bağımsız bir özne değil de “ait olunan nesne” haline geldiğini belirtir. Sahiplenilen şey de köle olmuştur ve onun terk etme, bırakma, kendi olma hakkı olamaz. Erkek aklı kadını bilinçaltına bu kalıcı kodla yerleştirir. Bu kodlar kendini “namus”, “ahlak” ile meşrulaştırarak, işlenen kadın cinayetlerini “haklı” görür. Erkek aklı bu bilinçaltı ile işlediği her kadın cinayeti aklarken, toplumsal normlar da bunu içselleştirmiş olduğu şiddet mekanizmalarıyla tamamlar. Zaten sorgulanması gereken zihinsel yapılanma da bu olmaktadır; erkeğin inşa edilmiş varlığı, efendi-köle ilişkisine dayalı sorunlu bir diyalektik üretmiştir ve bu da kadın katliamını olağan hale getirir.

Kastik katil için kutsal benlik dışındaki her şey onun bir parçası ve uzvudur. O nedenle başta Ur kral mezarlarında yapılan kazılarda kralın ölümüyle beraber hizmetçileri, kölelerinin de onunla gömüldüğüne rastlanır. Bu “ölümsüzlük kompleksi” kastik katilin zihniyetini ve ötekine yaklaşımını en radikal ortaya koyan bir yaklaşımdır. Sati kültürü ile varlığını sürdüren bu zihniyet kadını sahiplenme ve varlığının bir parçası kılma aklını yansıtır. Kendisi öldüğünde beraberinde ölümü ihtiyaç haline getiren bu aklın kadının

yaşam hakkına da müdahale edip, onun bir sebeple öldürülmesine karar vermesi de olağan bir durum halini alır.

Kastik katil zihniyetinden beslenen kolektif erkek bilinçaltında kadın bir insan değildir. Kadın bir mülk, üzerine damga vurulmuş bir köle ve kullanım hakkı belirlenmiş bir nesnedir. Bu noktada erkeğin zihninde kadın tanımı nedir diye sorgulamak, bunu deşifre etmek önemlidir. Erkek için kadın varlığı neyi tanımlar? Erkeğin kadınla ilişkisini belirleyen nedenler nedir?

Kastik erkek akli kadına erişim hakkına sahiptir; kadın onun istediğinde erişebileceği bir beden ve duygu, güdü kaynağıdır. Kontrol hakkı vardır; kadının yaşamı, seçimleri erkeğin “uygunluk” filtresinden geçmelidir. Temizleme hakkı vardır; kadın, onun değer normlarından saparsa, bu “sapma” düzeltilmeli ve yok edilmelidir. Kadın bir özne değil, önceden belirlenmiş bir rol haline gelir. Onun anlam sınırını belirleyen şey erkeğin ihtiyaçlarıdır. Kendi başına varlığı değil; erkeğin yaşamında doldurduğu yerle anlam bulan bir figür haline gelir. Kastik erkek kadına var olma hakkı tanımaz, kadının varlığı baştan mühürlenmiştir. Kutsal davranış figürleri ile donatılmış olan erkek akıl kadın karşısında asla hesap vermez. Sınırsız bir hak illüzyonuyla, kadının yaşam hakkında da karar sahibi haline getirir kendini. Bu ilkel sapma kadının varoluş hakkını elinden alır, erkek varlığını ve özgürlüğünü kadın varlığının inkarı üzerine inşa eder.

Erkek akli karşısında kadın varlığının kendini yeniden inşa etmesi, özgür temelli cinsiyet felsefesi ve diyalektiğinin oluşmasına ihtiyaç var. Erkeğin bilinçaltına işleyen kastik katil zihniyetinden arınması ve bunun açık yüzleşmesi içinde olması öncelikle sosyalist erkeğin sorumluluğu olmaktadır. Efendi ve köle ikiliğini aşarak, hükmedene erkek, hükmedilene kadın denmediği bir özgür eş yaşam ilişkisinin kurulması gerekir. Yine acil olarak kadın cinayetleri karşısında “Jinwar” tarzı komünler oluşturulmazsa, erkek şiddetinden kaçan kadınların yaşam alanları oluşturulamaz, ki bu da bizleri politikasız kılar. Unutmayalım ki bu derece kadın cinayetlerinin yaşanmasının bir sebebi de kadının artık verili ilişkilere karşı itirazının gelişmesindendir. Bu itirazı örgütleyerek, özgür yaşam bilincini ve onun yaşam alanlarını inşa etmek yeni döneminde esas sorumluluklarından olmaktadır.

Kastik Katilin Suç Dosyası: Tarihin En Uzun Savaşı Karşısında Kadının Direnişi

Aysel Işık-10 Ağustos 2025

Kadınların toplumsal yaşamda aktif hale gelmesi, yalnızca görünürlük kazanmakla sınırlı değildir. Aynı zamanda kendi iradelerini oluşturabilecekleri, karar alma süreçlerine özgün biçimde katılabilecekleri bir örgütlenme zemini de gerektirir. Erkek egemen yapılarda kadınlar çoğunlukla ikinci plana itilir; bu durum yalnızca temsil sorunuyla sınırlı kalmaz, aynı zamanda kadınların seslerinin duyulmamasına ve deneyimlerinin dışlanmasına da yol açar

Tarih dediğimiz şey, aslında bir travmanın kroniğidir. İnsanlık, bir zamanlar toprağın, güneşin ve suyun ritmiyle uyum içinde yaşıyordu. Yaşamı kutsayan, doğayla özdeşleşen bir varoluş biçimi hakimdi. Bu düzenin merkezinde ise, hayatı doğuran, besleyen ve koruyan kadın vardı. Kadın, sadece bir beden değil; bilgelikti, üretimdi, adaletti, sevgiydi. Tanrıça İnanna'nın ay ışığında dans ettiği, Kybele'nin mağaralarında bilginin aktarıldığı bir çağdan söz ediyoruz. Fakat bir gün bu uyum parçalandı. Bir kopuş, bir yarılma, bir karşı koyuş yaşandı. İşte o gün, insanlık kendi içinden bir "kastik katil" doğurdu. Kastik katil, sadece bir birey değil; bir zihin biçimi, bir iktidar refleksi, bir tahakküm sistemidir.

Önce tanrıçayı tahtından indirdi, ardından onu "fahişe" diye damgaladı. Kadının bilgelliğini şeytani büyü saydı, onun bedeni üzerinden mülkiyeti kurdu, sesini susturdu. Kadının direnişini bastırmakla kalmadı; onu tarih dışı, toplum dışı ve insan dışı ilan etti.

Ve böylece, sadece bir cinsiyet değil, bütün bir insanlık vicdanı bastırılmış oldu. Tarih denilen şey, kadına karşı işlenmiş büyük bir suçun sistematik meşrulaştırılmasından

başka bir şey değildi artık. Kadın unutuldu, insan unuttu. Oysa bu unutuluş bir kader değil; örgütlü bir saldırıydı.

Ve bu saldırının adı; kastik gruptur.

Peki bu tarihsel süreç içerisinde kadının emeği nasıl çalındı ve bu karşı koyuşa karşı kadınlar nasıl mücadele etti?

Kadına Karşı Tarihte İşlenmiş Suçlar

1. Tanrıçadan Fahişeye: Kutsalın Alçaltılması

İlk büyük suç, kadının kutsal niteliğinin yok edilmesidir. Anadolu, Mezopotamya tanrıçaları, İnanna, İştar, Kybele sadece doğurganlık değil, bilgelik, adalet ve sevgi tanrıçalarıydı. Kastik katil, bu kutsal figürleri silmedi, aynı zamanda onları aşağıladı. Tapınakları genelevlere çevrildi. Tanrıçanın bilgisi, “musakaddim” adı altında metalaştırıldı. Kadının ruhu değil, bedeni satın alınır oldu.

2. Tevrat ve Şeri Hukukta Kadın Düşmanlığı

Tevrat’ta kadın, “günahın sebebi”, “erkeğe hizmet etmekle yükümlü”, “şeytana yakın” bir figürdür. Sözde ilahi hukukla desteklenen bu düşmanlık, kadını toplumdan dışlamanın en eski yasal kılıfıdır. Aynı anlayış daha sonra Roma hukuku, Katolik Kilisesi, Şariat sistemleri ve birçok gelenekte devam etti. Kadın, erkek vesayetine muhtaç bir “yarım insan” olarak tanımlandı.

3. Kitlesele Kadın Katliamı

Avrupa’da Orta Çağ boyunca süren cadı avları, kadın bilgisine karşı yürütölen en kapsamlı soykırımdı. Tahminen 40.000 ila 100.000 kadın, “cadı” oldukları gerekçesiyle yakıldı, boğuldu, işkencede öldüröldü. Suçları neydi? Bitki bilgisi, şifa yeteneğı, bağımsız yaşam tarzı, dilsiz kalmayı reddetmek... Bu bir cehalet değil, sistemli bir bastırmaydı. Kadın bilinci, kadın aklı, kadın bedeni, her şey tehdit olarak göröldü.

4. Harem ve Cariyelik Sistemi

Özellikle Osmanlı gibi aristokratik sistemlerde kadın, ya haremdede bir “dekor” olur ya da cariyeleşir. Kadının özgürlüğü, eğitimi, iradesi yoktur. Varlığı, bir padişahın ya da paşanın “zevk nesnesine” indirgenir. Bu sistem, fiziksel olarak olduğı kadar ruhsal olarak da kadını parçalamıştır.

5. Modern Dönemde Sistematik Şiddet ve Eşitsizlik

Bugün hâlâ: Dünya genelinde her üç kadından biri fiziksel ya da cinsel şiddet görüyor. Kadınlar aynı işi yapmalarına rağmen erkeklerden ortalama %20 daha az ücret alıyor.

Tecavüz, taciz, namus cinayetleri, kadın sünneti gibi uygulamalar milyonlarca kadının hayatını mahvediyor. Savaş bölgelerinde kadın bedeni hâlâ bir savaş silahı olarak kullanılıyor. Yani kastik katil hâlâ iş başında. Sadece kıyafetini değiştirdi. Artık takım elbiseli, dijital, yasalıcı...

Kadın Direnişi: Tarihi Sadece Katil Yazmaz

Bütün bu bastırma, yok etme ve susturma girişimlerine rağmen kadınlar hep direndi. Çünkü kadının direnişi, sadece bir kurtuluş değil, varlığını koruma savaşıdır. İşte bu direnişten birkaç örnek:

1.Hypatia

İskenderiyeli filozof. Bilimle konuştu, erkeklerle tartıştı. Katledildi. Ama ismi hâlâ yaşıyor.

2. Jeanne d’Arc

Erkekler ordular kurdu. Jeanne de öyle yaptı. İşgalcilere karşı savaştı. “Cadı” diye yakıldı. Ama inancı hâlâ direnişin simgesidir.

3. Rosa Luxemburg

Savaşın karşısında durdu. Eşitlik için sokaklara çıktı. Kurşunlandı. Ama onun hayali, bir nesli devrimci yaptı.

4. Sakine Cansız

Kürt kadının özgürlük mücadelesinin simgesiydi. Öcalan’ın ifadesiyle, “demirden irade”ydi. Paris’te katledildi ama onun izi her kadın yürüyüşünde, her direniş çadırında yaşıyor. Bugün barışa da direnişe de öncülük ediliyor.

5. İran’da Jîna Emînî

Bir başörtüsü bahanesiyle devlet tarafından katledildi. Jin, jiyan, azadî felsefesi dünyaya yayıldı.

Tüm bu tarihsel yaşanmışlıklar ve devam eden mücadele ve direniş karşısında halen kendisini örgütleyen kastik katil, kadınları ve toplumu cenderesine almaya çalışsa da bunun karşısında Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan öncülüğünde ordulaşan kadınlar mücadelesini de direnişini sürdürüyor. Peki, kastik grup karşısında kadın örgütlenmesinin temel prensipleri nasıl gelişiyor?

Kastik grup yapılarında kadınların özgürlük yolunda karşılaştığı en büyük engellerden biri, bilinçlerinin çeşitli yollarla çarpıtılmasıdır. Kadına dayatılan bastırılmışlık hali, çoğu zaman bir kader gibi sunulur ve bu durum, sistemin en güçlü dayanaklarından birine dönüşür. İşte tam da bu nedenle, kadın özgürlük mücadelesinin ilk adımı, özgürlük

bilincinin yeniden inşa edilmesiyle başlatılır. Bu anlayış, özellikle Kürt kadın hareketi içinde derinleşmiş ve özgün bir mücadele hattı oluşturmuştur.

Bu çabanın bir parçası olarak, kadına yönelik suçların üzeri örtülmeden açığa çıkarılmakta; kadın felsefesi ve etik anlayışı yeniden düşünölmekte; özgür kadın kimliğı ise toplumsal alanda daha görünür ve tanımlı hale gelmektedir. Bu bilinç inşasının kurumsallaşmasında Abdullah Öcalan'ın ortaya koyduğı ve Kürt kadın hareketi tarafından geliştirilen Jineoloji özel bir yer tutar. Jineoloji, erkek egemen sosyal bilim anlayışına karşı, kadınların kendi deneyimlerini, tarihlerini ve bilgeliğini özgürlük fikriyle buluşturan alternatif bir bilgi üretim yaklaşımı sunar.

Kadın özgürlük bilinci yalnızca düşünsel düzeyde kalmaz; yaşamın örgütlenişine de yansır. Çünkü bilinç, toplumsal pratikle güçlendikçe kalıcı hale gelir. Bu noktada kadınların yaşamın dışına itilip eve kapatılması, kastik grup yapısının en temel dayanaklarından biri olarak karşımıza çıkar. Kadının yalnızlaştırılması ve üretimden koparılması, onu hem ekonomik hem de sosyal anlamda bağımlı kılar. Bu yüzden kadın mücadelesi, sadece bir hak arayışı değil, aynı zamanda kadını eve hapseden sistemin çözölməsi anlamına gelir.

Kürt kadın hareketi bu duruma karşı, kadının yeniden topluma dönmelerini esas alan bir örgütlenme biçimi geliştirmiştir. Kadın kolektif evlerinden komün mutfaklara, bakım kooperatiflerinden mahalle meclislerine kadar pek çok farklı düzeyde örgütlenme biçimleriyle kadınlar birlikte üretmenin, paylaşmanın ve karar almanın yollarını açmaktadır. Çocuk bakımının toplumsallaştırılması ya da özel mülkiyete dayalı üretim ilişkilerinin yerine kolektif ekonomik modellerin yerleştirilmesi, bu dönüşümün önemli adımları arasındadır. Rojava'da hayata geçirilen kadın meclisleri, kadın akademileri ve kadın ekonomisine dayalı kooperatifler, bu anlayışın pratikteki en güçlü örneklerini oluşturur.

Kadınların toplumsal yaşamda aktif hale gelmesi, yalnızca görünürlük kazanmakla sınırlı değildir. Aynı zamanda kendi iradelerini oluşturabilecekleri, karar alma süreçlerine özgün biçimde katılabilecekleri bir örgütlenme zemini de gerektirir. Erkek egemen yapılarda kadınlar çoğunlukla ikinci plana itilir; bu durum yalnızca temsil sorunuyla sınırlı kalmaz, aynı zamanda kadınların seslerinin duyulmamasına ve deneyimlerinin dışlanmasına da yol açar.

Bu nedenle, Kürt kadın hareketi içinde şekillenen örgütlenme biçimleri, hem karma yapılar içinde kadınların yer almasını hem de bağımsız kadın örgütlerinin güçlendirilmesini esas alır. Kadınların yalnızca eşit olarak temsil edilmeleri değil, özgün bir kimlikle var olabilmeleri, kendi ihtiyaç ve önceliklerini doğrudan ifade edebilmeleri önemlidir. PAJK, KJK, TJA, KONGRA STAR gibi yapılar, kadınların karma siyasal mücadele içinde kendi sözlerini, yöntemlerini ve kararlarını oluşturabildikleri bir zemini güçlendirmiştir. Bu yaklaşım, kadınların yalnızca var olması değil, kendi politik akıllarıyla sürece yön verebilmeleri bakımından dönüştürücü bir etki yaratır.

Kadınların kendi örgütlülüklerini geliştirmesi kadar, bu örgütlenmenin toplumu dönüştürücü bir rol üstlenmesi de oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü özgürlük sadece kadınlar için değil, toplumun bütünü için anlam kazanmalıdır. Bu noktada en çok üzerinde durulan konulardan biri de erkekliğin, yani toplumsallaştırılmış erkek egemen kimliğin dönüşümüdür.

Kadın özgürlük hareketi, yalnızca kadınların değişimini değil, aynı zamanda erkeklerin de egemenlik alışkanlıklarından sıyrılarak özgür ilişkiler kurabilmesini hedefler. Bu nedenle erkeklik bilincinin sorgulanması, şiddet, sahiplenme, kıskançlık ve iktidar arayışı gibi davranışların dönüştürülmesi, özgür bir yaşamın ön koşulu olarak görülür. Abdullah Öcalan'ın "erkeği öldürmek" şeklinde tarif ettiği bu yaklaşım, bireysel bir yok etme değil, erkeğin kendi içindeki tahakküm ilişkilerini tanıması ve bunları aşması yönünde bir davettir. Böylece özgür kadın ile özgür erkek arasında eşitlikçi, şeffaf ve dayanışmacı bir ilişki zemini oluşur.

Kadın özgürlüğü yolunda atılan adımlar ne kadar güçlü olursa olsun, bu kazanımların korunması ve savunulması da en az o kadar önemlidir. Kadına yönelik şiddetin yalnızca bireysel değil, sistematik ve yapısal bir karakter taşıdığı bir dünyada, kadınların kendilerini kolektif olarak savunabilecekleri dayanışma biçimlerine ihtiyaç duyulur. Bu savunma yalnızca fiziksel değil; psikolojik, dijital, ekonomik ve hukuki alanları da kapsayan çok yönlü bir direnişi gerektirir.

Kürt kadın hareketi, bu ihtiyaca hem ideolojik hem de pratik düzlemde yanıt üretmiştir. Kadınlar, yaşadıkları şiddet karşısında yalnız bırakılmamakta; dayanışma ağları, bilinçlendirme çalışmaları ve ortak savunma mekanizmalarıyla birlikte hareket etmektedir. YPJ, yani Kadın Savunma Birlikleri, bu çabanın en görünür örneklerinden biridir. Ancak bu yapı yalnızca silahlı bir birlik olarak değil, aynı zamanda kadınların

kendilerini koruma hakkını savunan, bu hakkı hem fiziksel hem de düşünsel düzeyde inşa eden bir öz savunma modeli olarak anlam kazanır.

Kastik sistemin baskısı yalnızca belli bir coğrafyaya, inanca ya da sınıfa ait değildir. Kadınlara yönelik tahakküm her toplumda farklı biçimlerde karşımıza çıkar; ama kökleri benzer şekillerde derine uzanır. Bu yüzden kadınların özgürlük arayışının da sınırları a an bir dayanışmaya dönüşmesi kaçınılmaz olur. Farklı coğrafyalarda yaşayan kadınlar, benzer deneyimlerden geçerken birbirlerine ayna tutar, g   verir ve ortak bir dil geliştirirler.

Bu ortak dilin giderek güçlendiği alanlardan biri, uluslararası kadın dayanışmasıdır. Kürt kadınlarının özgürlük mücadelesi Filistinli kadınlarla, Latin Amerikalı kadınların direnişi Rojava'daki kadınlarla buluşmakta; deneyimler, bilgi birikimi ve mücadele biçimleri paylaşılmaktadır. "Jin, Jiyan, Azadî" sadece Kürt kadınlarının değil, artık dünya kadınlarının ortak sloganı haline gelmiştir. Bu uluslararası buluşmalar, kadınların birlikte düşünmesini, üretmesini ve ortak kampanyalarla seslerini daha güçlü duyurmasını mümkün kılar. Kadınlar arasındaki bu bağlar, yalnızca dayanışma değil, aynı zamanda birlikte kurulan yeni bir dünyanın habercisi gibidir.

Sonuc olarak,  zg r kadın,  zg r toplumun kurucu gücüdür.  zg rl Ė  yalnızca kadınlar için değil; toplumun tamamı için  zg rle menin anahtarıdır. Kastik katil, önce kadını bastırdı; çünkü toplumu oradan çözmek istiyordu. Bu yüzden mücadele de kadınlardan yeniden ba ladı. Kadın  rg tlenmesi sadece bir savunma biçimi değil; yeni bir toplumu kurmanın stratejisidir. Yeni etik, yeni ekonomi, yeni yaşam, yeni düşünce ancak kadınlardan, kadın etrafında, kadının öncülüğüyle mümkün olacaktır.

Deniz, Ekin ve Şengal'in Tanıklığı ile Kastik Katiller

Kibriye Evren-10 Ağustos 2025

“Tanrı bu dünyanın yalnızca yaratıcısıdır, sürdürücüsü değil. Dolayısıyla bu evreni cennet ya da cehenneme çevirmek biz insanların elindedir,” der Êzîdî Yaratılış Efsanesi

Tarih 3 Ağustos 2014'ü gösterdiğinde, Şengal dağlarının eteklerine kapkara bir karanlık ve toz dumanı çöker. Kimilerinin fotoğraflarda gördüğü, kimilerinin yaşadığı o topraklarda, canlarını ve çocuklarını kurtarabilen kadınların ayak sesleri, tarihin en eski ağıtlarıyla bir kez daha kulakları sağır edencesine yükselir arşa... Bu kaçış onlar için ilk değildi: Osmanlı döneminde, İkinci Dünya Savaşı sırasında, Saddam rejiminden...

DAİŞ saldırısı, yalnızca Êzîdî kadınlarının bedenlerine yönelmiş bir saldırı olarak ele alınamaz. Bu, bin yıllık kastik kodların ve kapitalist modernitenin; kadın bedeni, kimliği ve yaşam duruşu üzerinde farklı biçim ve şiddet formlarıyla kendini yeniden üretme sürecidir. Bu kodlar; kimi zaman 12 yaşındaki bir kız çocuğunun “bakire” olduğu için Rakka pazarlarında “cennet karşılığı ganimet” olarak satılmasında, kimi zaman bir kadının bedeninin Musul sokaklarında zincirlenerek sürüklenmesinde, kimi zaman çocuklarının gözleri önünde katledilmesinde ya da evli olduğu erkek tarafından her gün sistematik tecavüze uğramasında ortaya çıkar. Aynı zamanda, haber takibi yapan kadınların maruz kaldığı saldırılarda ve devletin şiddeti cezasızlıkla olağanlaştırdığı her anın içinde bu kodlar yeniden ve yeniden üretilir.

Başka Bir Hikâyede Kadın...

Elindeki kamerasıyla kara üniformalı kastik katillerin hakikati gizlememesi için yollara düşen gazeteci Deniz Fırat, beş gün sonra Mexmûr'un Karaçox bölgesinde yaralanır. Deniz Fırat yalnızca bir gazeteci değildi. Onun kalemindeki kelimeler, objektifindeki görüntüler, dilindeki ifadeler yalnızca bilgi vermiyordu; o, bu coğrafyanın tanıklığını, kadim toplulukların direnişini ve kadınların yüzyıllardır susturulmak istenen çığlığını taşıyordu.

Deniz'in yaşam hikâyesi; bilinçli bir direnişin, göçün, en sevdiklerinin ölümüne tanıklığın, yanı başında katledilen halkının hikâyesiydi. Türk devletinin zulmünden Wan'ın Elbakê ilçesinden Rojhilatê Kurdistan'a (İran) göç eden ailesi, ardından Xakurkê'ye yerleşir. 1991-1992 yıllarında Türkiye ile KDP iş birliğinde Federe Kürdistan Bölgesi'ne yönelik saldırılara tanıklık ederler. Ablaları Sarya ve Binevş, Özgürlük Hareketi'ne katılır... Ve tarihin garip bir oyunu mudur bilinmez, Deniz de tam da Sarya'nın şehadet yıl dönümünde toprağa sızlanır...

Deniz'in hedef alınması tesadüf olamazdı. Çünkü Deniz yalnızca savaşı kaydetmedi, erkek egemen iktidarı tüm çıplaklığıyla teşhir etti. Kadınların kaçırıldığı, pazarlarda satıldığı, yok sayıldığı, tecavüze uğradığı ve öldürüldüğü bir çağda, Deniz objektifiyle o vahşeti teşhir etti. Ve hedef alındı.

Kastik Katillerin Tarihsel İntikamı

Ve yıl 2015... Kastik katillerin kadına tarihsel öfkесinin ve intikamının vücut bulmuş hâlidir Ekin Wan. Bedeni işkenceyle katledilmiş, çırlçıplak soyulmuş ve bir kamyonetin arkasında sürüklendikten sonra görüntüleri kaydedilip sanal medyada teşhir edilmiştir. Bir kadının bedeni Musul sokaklarında zincirlenerek sürüklendiğinde ortaya çıkan zihniyet kodlarının, Ekin Wan'ın çıplak bedeniyle metropollere taşınmış hâlidir bu. Katillerin isimleri ve coğrafyaları farklı olsa da kadınlara karşı tarihsel öfkeleri, kin ve intikamları aynıdır.

Ekin Wan'ın bedeninin teşhir edilmesi, kastik katillerin korkusunun en yalın ve çıplak hâliydi. Bu saldırı yalnızca bir kadının bedenine işkence değil; bir halkın iradesine, kadın kurtuluş ideolojisine, bir cinsin tarihsel direnişine yönelmiş, arka planı olan politik ve sembolik bir saldırıydı.

Başa dönersek, ne demişti Êzidî Yaratılış Efsanesi: “Tanrı bu dünyanın yalnızca yaratıcısıdır, sürdürücüsü değil. Dolayısıyla bu evreni cennet ya da cehenneme çevirmek biz insanların elindedir.”

Öyleyse sormalıyız: Bu kopkoyu karanlık dünyayı yaratan, ardından suskunluğa gömülen o kastik tanrılar geride sadece bir pişmanlığın gölgesini mi bıraktı? Yoksa tanrılar artık gökten yere inip, modern çağlarda kendi gölgelerinde farklı biçim ve görünümde

tanrılar mı yarattı: Devlet, sermaye, para, savaş... Kadınların bin bir emek ve bedelle yarattığı cenneti bir çırpıda cehenneme mi çevirdi?

Ve bugün, o tanrıların yarattığı cehennemle yüzleşenler yine kadınlar oldu. Ama aynı zamanda bu cehennemi parçalayacak olan irade de kadınların kolektif bilincinde, tarihsel hafızasında ve yeniden inşa ettiği direniş biçim ve formlarında. Kadınlar, köhnemiş bu kastik sürekliliği teşhir ettikçe, kastik tanrılar ve modern torunlarının yaptıkları kötülükler tarihin çöp sepetine atılacak, kadınların ve ezilenlerin tarihi yeniden yazılacaktır.

Söz, Tarih ve Yaşam Yeniden Yazılıyor

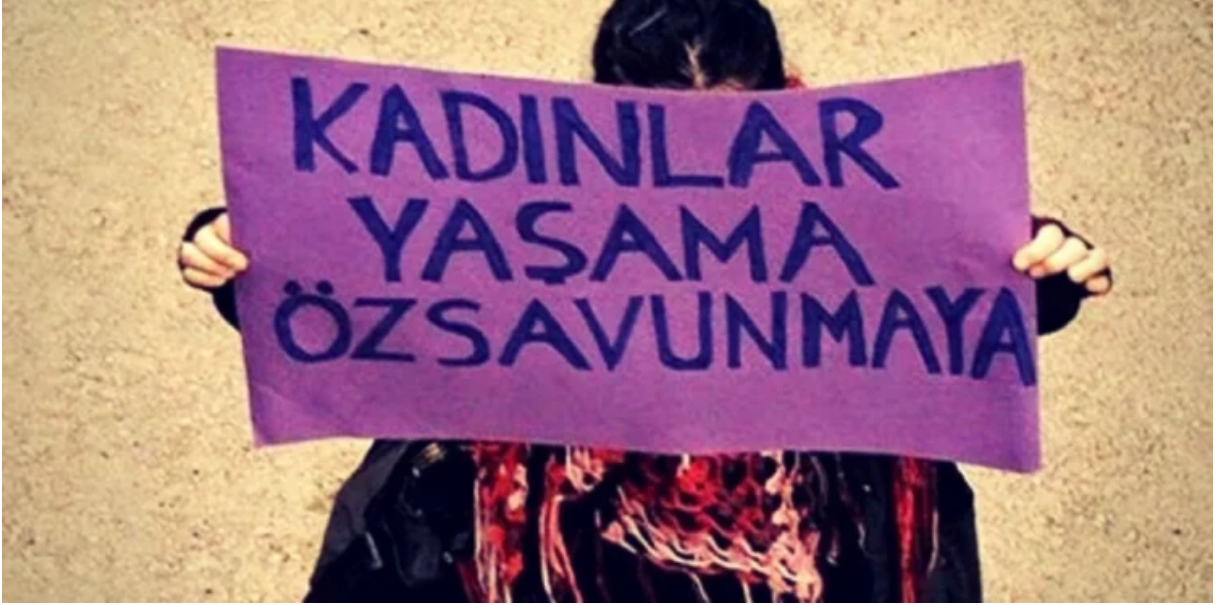
Kadın şahsında toplumu yutan kanlı iktidarların ve erkek egemen zihniyetin yarattığı bu cehenneme karşı kadınlar; ana tanrıça kültüründen aldıkları feyzle yeniden ve ısrarla yeni bir toplumsal yaşam kuralım. Yüzümüzü Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın Barış ve Demokratik Toplum Çağrısına dönerek, bizden çalınan komünal toplum değerlerinin tek kurtuluşumuz olduğunu bilince çıkararak okuyalım, inceleyelim, araştıralım, yazalım, düşünelim ve en önemlisi tüm bunlarla öz savunmamızı alalım.

Kadınlar; Êzidî dağlarında, Musul'un sokaklarında, Rojava'nın kamplarında, sokaklarında metropollerin meydanlarında ve dünyanın dört bir yanında sadece direnmekle kalmıyor, bir toplumu yeniden yaratıyor. Deniz'in kamerasında, Ekin'in çıplak bedeninde, Şengalli kız çocuklarının bakışlarında, Êzidî kadınlarının hawarlarında yankılanan şey, Demokratik Toplum çağrısıdır.

Ve bu çağrı, kadınların elleriyle yeniden yeşerecek güce, bilgiye ve tarihsel akla sahip. Kadınlar bu çağrının tarihsel öznesidir. Şimdi sözün, tarihin ve yaşamın yeniden yazılma zamanıdır.

Kadının Varoluşsal Mücadelesi: Komün ve Özsavunma

Serhildan Banyan-10 Ağustos 2025

Kadınların öz-savunmayı sahiplenmesi, yalnızca bugünü değil; geçmişi ve geleceği kapsayan bir mücadeledir. Komünal yaşam ve bilinçli öz-savunma, geçmişin acı deneyimlerinden süzülen, geleceğe yön veren örgütlenmelerdir. Dersim’de ele geçmemek için kayalardan atlayan Beseler, Zarifeler hiçbir zaman unutulmadı. Bu hafıza; dengbêjlerin klamlarında, ninnilerde, ağıtlarda taşındı ve kuşaktan kuşağa aktarıldı. Bugün direnen kadınlar, işte bu hafızaya sahip olan, onunla büyüyen ve onunla direnen kadınlardır

Günümüzde kadın kimliğine yönelen çok yönlü saldırılar, sadece bireysel yaşamları değil; aynı zamanda toplumsal yapının tümünü tehdit eder hale gelmiştir. Dünya genelinde her üç saniyede bir, bir kadının katledilmesi, savaş bölgelerinde kadın bedeninin işgal alanı haline getirilmesi, siber şiddet ve ekonomik sömürü, kadınların hem fiziki hem de ideolojik saldırılarla yüz yüze olduğunu gözler önüne seren verilerdir. Bir yandan kadınlar için cehennemi andıran bu karamsar tablo görünürken, diğer yanda ise 21’inci yüzyılın en dinamik değişim ve mücadele gücü olarak kadınlar, dünyanın her yanından ataerkil sistem karşısında örgütlülükleriyle dimdik ayakta duruyor. Eğer dünyanın her yanından kadınlar ‘bir kişi daha eksilmeyeceğiz’ diyorsa, eksilmemek ve güçlenmek için sihirli formülü de beraberinde haykırıyor: Jin Jiyan Azadî.

Her dönemin karakteri, ikili bir dualiteyi barındırır. Tarih boyunca iktidardan, güçten ve şiddetten yana olanlarla; toplumsallıktan, ezilenlerden ve direnişten yana olanlar, iç içe geçmiş mücadele zeminlerinde karşılaşmışlardır. Tarihin günümüzde zuhur etmesinin bir yansıması olarak, böylesi bir atmosferde kadınların kendi özsavunmalarını inşa etmeleri

sadece bir güvenlik refleksi değil; tarihsel bir varoluş mücadelesidir. Bu varoluş mücadelesinde kadınların öncü olacağı temel iki alan; devlete karşı komün ve, şiddete ve yok etmeye karşı özsavunmadır.

Komün: Toplumsal Örgütlenmenin Temel Hücresi

Komün; üretimin, savunmanın, karar almanın ve özgürleşmenin alanıdır. Komünlerin toplumsal dönüşümde önemli rolü vardır. Komün, mevcut baskıcı toplumsal sistemlere karşı bir alternatiftir. Kadınların yaşamlarını kolektif kararlarla sürdürmeleri, komünün sadece fiziksel bir yaşam alanı değil; aynı zamanda demokratik işleyişe dayalı bir örgütlenme modeli olduğunu gösterir. Yani direnişin örgütlü zemini de denilebilir. Komün yaşamı, kadınların hem şiddetten uzak durmalarını hem de aktif bir özne olarak toplum kurmalarını sağlar. Böylece komün, kadın özgürlüğünün temel örgütlenme biçimlerinden biri olarak tanımlanabilir. Özellikle de tecavüz kültürüne karşı kadınların örgütlendiği ve bilinçlendiği bir alan olması bakımından da önemlidir.

Bugün kadınların özsavunma hakkını konuşuyorsak, bu yalnızca bireysel bir ‘güvenlik meselesi’ değildir; köklü bir tarihsel, toplumsal ve kültürel hafıza ve direnişin devamıdır. Komünler bu mücadelenin en önemli yapı taşlarından biridir. Kadın komünleri, sadece şiddetten korunmak amacıyla değil; bilgi üretimi, çocuk eğitimi, toplumsal dayanışma ve ekonomik paylaşım gibi alanlarda da alternatif yapılar inşa etmiştir. Bu komünler, kadınların sadece kendilerini koruma değil; aynı zamanda özgürleşme, üretme ve toplumsallaşma araçlarıdır. Abdullah Öcalan’ın *Demokratik Toplum Manifestosu*’nda vurguladığı gibi: **“Komün, yani Kürtçede ‘kombun’, sadece bir topluluk değil; aynı zamanda savunmanın, dayanışmanın ve karşı duruşun temel hücresidir. Kadın, bu komünal yapının merkezinde yer alır.”** Bu komünal yapılar, kastik, hiyerarşik ve erkek egemen yapılara karşı bir yaşam alanı inşa etmiştir. Klanlar ve kabilelerdeki kadın rolü hem üreten hem de koruyan olarak bugünkü komün anlayışının tarihsel temelidir. Bu nedenle özsavunmanın temel şartlarından biri komün örgütlenmeleridir.

Özsavunma: Hayati Bir Zorunluluk

Kadınların kendini savunma hakkı, sistemli bir bilinç ve örgütlülük meselesidir. Demokratik toplum ancak öz-yönetim ve öz-savunma ilkeleriyle ayakta kalabilir. Öz-savunma, sadece fiziksel bir korunma değil; kültürel, sosyal ve siyasal bir duruşun adıdır. Ortadoğu’da yaşanan çatışmalar, en çok kadınları hedef aldı. HTŞ ve DAİŞ gibi örgütler, kadınları ideolojik savaş aracı hâline getirdi. Ezidi kadınların 2014’te Şengal’de kaçırılması, köleleştirilmesi ve satılması hâlâ hafızalardadır. Son olarak Suveyda’da

Dürzi kadınlara yönelik mezhep temelli saldırılar da kadınların ne denli hedefte olduğunu bir kez daha göstermiştir.

YPJ Genel Komutanı Rojhilat Efrîn'in yakın zamanda yaptığı bir açıklamada: "Bu coğrafyada kadınlar için silah bırakmak intihar olur." demesi, bu bilinçli direnişin bir ifadesidir. KCK Yürütme Konseyi Eş Başkanı Bese Hozat'ın silah yakma eylemi sürecine dair tutumu da tarihsel hafızanın korunması açısından bir öz-savunma stratejisidir.

Kadınların öz-savunmayı sahiplenmesi, yalnızca bugünü değil; geçmiş ve geleceği kapsayan bir mücadeledir. Komünal yaşam ve bilinçli öz-savunma, geçmişin acı deneyimlerinden süzülen, geleceğe yön veren örgütlenmelerdir. Dersim'de ele geçmemek için kayalardan atlayan Beseler, Zarifeler hiçbir zaman unutulmadı. Bu hafıza; dengbêjlerin klamlarında, ninnilerde, ağıtlarda taşındı ve kuşaktan kuşağa aktarıldı. Bugün direnen kadınlar, işte bu hafızaya sahip olan, onunla büyüyen ve onunla direnen kadınlardır.

Bese Hozat'ın bugün yürüttüğü ideolojik direniş, Sakine Cansız'ın kararlı ve kavgalı yürüyüşünün bir devamından öte, kavganın taçlanmış hâlidir. Bilinçli öz-savunma, bireysel tepki değil; tarihsel belleğe ve kolektif bilince dayalı bir varoluş biçimidir. Kadınların komünler kurması, öz-savunmayı kolektif örgütlenmeyle birleştirmesi bu yüzden hayati önemdedir. Çünkü bu mücadele, sadece bugünü değil; geçmişin direnişini geleceğe taşıyan bir köprü gibidir.

Komün ve Özsavunma: Ayrı Düşünülmemelidir

Komün ve özsavunma bir bütündür. Bugünkü bağlamda komün ve özsavunmanın ne denli iç içe geçtiğini en somut biçimde gösteren örneklerden biri, Suwayda bölgesinde yaşanan son saldırılar ve kadın dayanışmasıdır. Temmuz 2025'te Suwayda'da çıkan şiddetli çatışmalar sırasında, YPJ (Kadın Savunma Birlikleri), Dürzi halkına uygulanan sistematik saldırılara karşı güçlü bir özsavunma çağrısında bulundu. Özellikle Rahibe Fevziye Fakhreddin Eş-Şarani adındaki bir kadın; altı silahlı saldırganı öldürerek hem kendi köyünü savundu hem de direnişin simgesi haline geldi. YPJ bu direnişi şöyle tanımladı: "Kadınlar organize olmadıkça özgür, güvenli ve onurlu bir yaşamdan bahsedemeyiz." Bu nedenle komünleri gül olarak ele alırsak özsavunmada bunun koruyucusu olan diken olmaktadır. Bu nedenle Abdullah Öcalan'ın sık sık dile getirdiği 'Gül Teorisi' yeniden ele alınıp tartışılmalıdır.

Kadınların bazı ülkelerde oluşturduğu kolektif yapılar, eğer özsavunma ile desteklenmiyorsa; bastırılmaya ve parçalanmaya daha açıktır. Öte yandan sadece askeri özsavunmaya dayalı yapılar da, komünal yaşamın örgütlenmediği yerde militaristleşme riskini taşır. Bu nedenle komün, kadınların yaşamını örgütlerken; özsavunma, bu yaşamı korumanın stratejik güvencesidir. Kadınların tarihsel olarak geliştirdiği bu iki kavram, birbirinin tamamlayıcısıdır. Biri olmadan diğeri eksik kalır.

Komünal yaşam ve özsavunmanın ruhu ile inşa edilen Jinwar kadın köyü bu düşüncenin yaşam bulduğu bir alan olması açısından önemlidir. 2017’de inşa edilmeye başlanıp 25 Kasım 2018’de faaliyete geçen **Jinwar Kadın Köyü**, Abdullah Öcalan’ın kadın özgürlükçü toplum modeli doğrultusunda Rojava’da kurulmuş; kadınlar için ekolojik tabanlı, öz yeterli ve patriyarka dışı bir yaşam alanı sunan özel bir komün örneğidir. Yıllardır kadın hareketlerinde dile getirilen “kadının kendi kentini kurma” fikriyle örtüşen bu köyde yalnızca kadınlar ve çocuklar yaşar. Kadınlar kendi evlerini inşa eder, çocuklarını eğitir, üretim süreçlerine katılır ve yaşamlarını ortak kararlarla sürdürür. Jinwar’da güvenlik yine kadınlar tarafından sağlanır; bu sayede özsavunma sadece fiziksel değil, aynı zamanda toplumsal bir korunma biçimine dönüşür. Jinwar, kadınların şiddetten uzak, dayanışma içinde ve kendi iradeleriyle şekillendirdikleri özgür bir yaşam kurabileceklerini gösteren somut bir örnek niteliğindedir.

Tarih boyunca yaşanan en ağır katliamların bedelini kadınlar ödedi. Bugün bu bedellerin tekrar yaşanmaması için kadınların sınıksız sarılması gereken iki temel ilke var: *Komün ve Özsavunma*. Tecavüz kültürüne karşı özsavunma devrimsel bir duruştur. Özsavunma, kadın etrafında şekillenecek toplumsallığın da teminatıdır.

Ataerkinin İşgal Alanı: Kadın Bedeni

Meryem Ağar-10 Ağustos 2025

Geleneksel toplum yapısında, namus adı altında tahakküm altına alınan kadın bedeni; modern toplumda güzellik, estetik, makyaj, reklam vs. patriyarkal kapitalizm ekseninde tüketim kültürüne konu edilir. Wollstonecraft şöyle der: “Kadınların zihinlerini geliştirerek güçlendirirseniz, kör itaatin de sonu gelecektir; ama iktidar her zaman kör itaat aradığından, tiranlarla hazcılar kadınları karanlıkta bırakmaya çalışırken doğru şeyi yapmaktadırlar. Ne de olsa tiranlar köleler ister, hazcılarsa oyuncaklar.”

Tarih boyunca kadın bedenini işgal etmek, ataerkinin birincil hedefi olmuştur. Kadının ezilmesi ve sömürülmesi, bu işgal sonucunda ortaya çıkar. Bu sebeple ataerkil toplumlarla tecavüz kültürü doğrudan ilişkilidir. İşgalci ve sömürgeci zihniyet yalnızca dünya devletlerinin mantalitesini yansıtmıyor, bireysel kadın-erkek ilişkilerinde de bir erkeklik pratiği olarak ortaya çıkıyor. Bu anlamda belki de hatırlamakta ve hatırlatmakta yarar var: Devlet erkektir ve her erkek biraz da devlettir.

Patriyarkal kapitalizm, kadın bedenini bir meta olarak dünyaya sunmaya; geleneksel aile yapısı, kadınları “namus” adı altında hapsedmeye/katletmeye devam ettikçe kadınlar bedenlerinden ve özlerinden nefret etmeye ve kendi doğasına yabancılaşmaya aynı oranda karşılık veriyor. Doğduğumuz andan itibaren bedenimize karşı bir önyargı, sinsi bir düşmanlıkla var olmaya çalışıyor; küçük bir kız çocuğundan yetişkin bir kadın olana dek bu kabullenişle büyüyoruz. Çaresiz bir içgörüyle bunu tüm yaşamımızda hissediyoruz. Bedenlerimizi taşıyoruz ama tam olarak sahibi biz değiliz, bunun da farkındayız. Ne yazık

ki asırlar önce büyükannelerimizin kanun sayılmış bu “yazgı”sı, modern toplumda da hayat bulmaya devam ediyor.

Annelerimizin ezildiği, babalarımıza kölelik ettiği, “kutsal” aileye hizmetçilik yaptığı evler; tecavüz tehdidi barındıran ve kadın bedenini aşağılayan cinsiyetçi küfürlerle edilen kavgalar; tecavüz ve tehlike dolu sokaklar; sürekli koruman gereken, dokundukça kirlenen bir beden... Kız çocuklarının dünyası bu olmamalıydı! Kendilik algımız daha anne rahminden çıktığımız anda yaralanıyor. Kendimize karşı utanç ve şüphe ile büyüyoruz. Mısırlı feminist Neval Es-Saadavi, *Kahire Saçlarımı Geri Ver* isimli kitabında şöyle diyor: “Utanç verici! Bende olan her şey utanç vericiydi ve ben henüz sadece dokuz yaşında bir çocuktum. Kendim için üzülür, odama kapanıp ağlardım. Hayatımda döktüğüm ilk gözyaşlarının nedeni, kesinlikle okulda derslerimin kötü olması ya da kıymetli bir şeyimi kaybetmem yüzünden değil, sadece bir kız çocuğu olduğum içindi. Daha neyin ne olduğunu bile bilmeden kendi kadınlığıma ağlamıştım. Dolayısıyla gözlerim hayata açıldığında, kendim ile kadın doğam arasında çoktan bir düşmanlık oluşmuştu.”

Burada derin bir nefes alıyor ve bu satırları aynı hissiyatla okuyan tüm kadınlara olanca yoldaşlık duygusuyla sıkıca bir sarılıyorum.

Kadınlar bedenlerinden, cinselliğinden utandırılır; bedeni üstündeki söz hakkı tanınmaz, kendi varlığına yabancılaştırılır ve patriyarkanın erleri tüm motivasyonu kadın yaşamını bundan ibaret kılar. Kimi zaman bir devlet başkanı; kadınların doğurup doğurmayacağına, kaç çocuk yapacağına karışarak, kürtaj hakkına saldırarak, “kız mıdır, kadın mıdır bilmem” diyerek yapar bunu; kimi zaman da devletin toplumdaki en küçük tezahürü olan aile meclisinin yetkili erkeği şiddet eylemleriyle somutlaştırır. Ailedeki erkeklerin şerefi, “namus” adı altında ailedeki kadınların cinsel yaşamına bağlıdır. Bir kadın evlenmeden önce “baba evi”nde korunmalı ve bedeni “kirlenmemeli”dir. Babası olacak erkek tarafından evleneceği erkeğe “verileceği” zaman, beyaz gelinliğiyle ve belinde kırmızı kuşağıyla takdim edilmelidir. Tüm ataerkil toplumlarda, bu geleneksel uygulamaların olmadığı modern toplumlarda dahi, temeldeki zihniyet budur. Kadın cinselliği aşağılayıcı ve kadını eksilten bir şeydir; baba, koca ve genel anlamda devlet denetiminde olmalıdır.

Öte yandan geleneksel toplum yapısında, namus adı altında tahakküm altına alınan kadın bedeni; modern toplumda güzellik, estetik, makyaj, reklam vs. patriyarkal kapitalizm ekseninde tüketim kültürüne konu edilir. Wollstonecraft şöyle der: “Kadınların zihinlerini geliştirerek güçlendirirseniz, kör itaatin de sonu gelecektir; ama iktidar her zaman kör

itaat aradığından, tiranlarla hazcılar kadınları karanlıkta bırakmaya çalışırken doğru şeyi yapmaktadırlar. Ne de olsa tiranlar köleler ister, hazcılarsa oyuncaklar.”

Bir yanda öldüren “namus belası”, bir yanda haz veren salt cinsel bir oyuncak: Bu ikiliğin içine sıkıştırılmış kadın, kurtuluşu mücadelede bulacak!

Bir erkek, kişiliği, zekâsı, derinliği ile var olabilirken; biz kadınlar olarak bedenimizle, tenimizle, yalnızca dünyaya — daha açık bir ifadeyle erkeklere — sunduğumuz görüntü ile göze hitap ettiğimiz ölçüde varız. En azından erkekler gibi diğer alanlarda var olabilmek ve kabul görmek için öncelikle bu “estetik olma” aşamasını geçmeliyiz. Değerimizin, dış görünüşümüzle; sunduğumuz “güzel” görüntüyle belirlendiği bir düzendeyiz: Zayıfla, kıllarını al, makyaj yap, müthiş giyin, “ideal beden”de ideal kadın ol. Şüphesiz ki; kurtuluş için, bizi et parçası olarak gören bu aşağılık zihniyeti ve ataerkinin dayattığının farkında olmayarak olağan ve normal sandığımız çoğu şeyi daha çok reddetmeli, dünyaya daha çok “hayır” demeliyiz.

Neydi? Bir kadının kendini sevmesi devrimdi; bu konuda anlaşmıştık. Öyleyse kısa kesiyor, yazıyı bitiriyorum: Ataerki kadın bedenini fethedilecek bir ülke olarak görmeye devam etsin; kadınların örgütlü, öz mücadelesi tüm dünyada büyüdükçe işgalcilerin ve sömürgecilerin sonu kaçınılmaz olacak, kendimizi müthiş seveceğiz ve devrime varacağız.